

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
Вучэбна-метадычнае аб'яднанне па педагогічнай адукацыі

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Першы намеснік Міністра адукацыі
Рэспублікі Беларусь

_____ А.Г. Бахановіч

Рэгістрацыйны № _____

БЕЛАРУСКАЯ МОВА

**Прыкладная вучэбная праграма па вучэбнай дысцыпліне
для спецыяльнасці**

7-07-0114-01 Спецыяльная і інклюзіўная адукацыя

УЗГОДНЕНА

Старшыня вучэбна-метадычнага
аб'яднання па педагогічнай
адукацыі

_____ А.І. Жук

УЗГОДНЕНА

Начальнік Галоўнага ўпраўлення
агульнай сярэдняй і дашкольнай
адукацыі Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь

_____ М.С. Кіндзірэнка

УЗГОДНЕНА

Начальнік Галоўнага ўпраўлення
прафесійнай адукацыі Міністэрства
адукацыі Рэспублікі Беларусь

_____ С.М. Пішчоў

УЗГОДНЕНА

Прарэктар па навукова-
метадычнай рабоце Дзяржаўнай
установы
адукацыі «Рэспубліканскі
інстытутвышэйшай школы»

_____ І.У. Цітовіч

Эксперт-нормакантралёр

СКЛАДАЛЬНІКІ:

А.С.Васілеўская, дацэнт кафедры беларускага і рускага мовазнаўства факультэта пачатковай адукацыі ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагогічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”, кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

А.Г.Міхалевіч, дацэнт кафедры беларускага і рускага мовазнаўства факультэта пачатковай адукацыі ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагогічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”, кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

Т.С.Бабровіч, старшы выкладчык кафедры беларускага і рускага мовазнаўства факультэта пачатковай адукацыі ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагогічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

Кафедра беларускай і рускай філалогіі ўстановы адукацыі «Мазырскі дзяржаўны педагогічны ўніверсітэт імя І.П.Шамякіна» (пратакол № 8 ад 21.03.2024);

С.К.Берднік, дацэнт кафедры медыялінгвістыкі і рэдагавання факультэта журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ Ё ЯКАСЦІ ПРЫКЛАДНАЙ:

Кафедрай беларускага і рускага мовазнаўства факультэта пачатковай адукацыі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагогічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»(пратакол № 10 ад 20.03.2024);

Навукова-метадычным саветам установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагогічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»(пратакол № 6 ад 16.04.2024);

Навукова-метадычным саветам па пачатковай і дашкольнай адукацыі вучэбна-метадычнага аб’яднання па педагогічнай адукацыі (пратакол № 8 ад 27.03.2024)

Адказы за рэдакцыю: А.С.Васілеўская

Адказы за выпуск: А.С.Васілеўская

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Прыкладная вучэбная праграма па вучэбнай дысцыпліне “Беларуская мова” распрацавана для ўстаноў вышэйшай адукацыі ў адпаведнасці з патрабаваннямі адукацыйнага стандарта агульнай вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці 7-07-0114-01 “Спецыяльная і інклюзіўная адукацыя”.

Вучэбная дысцыпліна “Беларуская мова” скіравана на ўдасканаленне моўнай і маўленчай кампетэнцый, на далучэнне студэнтаў да багаццяў нацыянальнай культуры, на фарміраванне камунікатыўна развітай асобы, здольнай наладжваць зносіны на беларускай мове ва ўсіх сферах, у тым ліку і ў прафесійнай дзейнасці, перакладаць і рэферыраваць прафесійна арыентаваныя і навуковыя тэксты, весці дзелавую дакументацыю, выступаць з навуковымі паведамленнямі і публічнымі прамовамі і інш.

Мэта дысцыпліны – выпрацаваць і замацаваць практычныя ўменні і навыкі карыстання вусным і пісьмовым маўленнем для граматычнага праектавання адукацыйнага працэсу з навучэнцамі з асаблівымі адукацыйнымі патрэбамі.

Задачы вучэбнай дысцыпліны:

- спрыяць практычнаму авалоданню нормаў сучаснай беларускай літаратурнай мовы;
- актыўна ўдасканальваць маўленчую практыку студэнтаў, садзейнічаць узбагачэнню іх прафесійнага тэзаўруса;
- сфарміраваць у студэнтаў разуменне неабходнасці ведаць і карыстацца беларускай мовай у прафесійнай дзейнасці;
- садзейнічаць падрыхтоўцы высокаадукаваных, творчых і крытычна думających спецыялістаў, здольных вырашаць складаныя моўна-сацыяльныя праблемы бытавання беларускай мовы ва ўмовах дзяржаўнага білінгвізму.

Вучэбная дысцыпліна “Беларуская мова” з’яўляецца дысцыплінай дзяржаўнага кампанента, уваходзіць у “Лінгвістычны модуль” і звязана з вучэбнай дысцыплінай “Руская мова”, вивучэнне якой дазваляе пазбегнуць інтэрферэнцыйных памылак як у рускай, так і ў беларускай мове. Вучэбная дысцыпліна “Беларуская мова” з’яўляецца асновай для выкладання дысцыпліны дадатковых відаў навучання “Беларуская мова (прафесійная лексіка)”.

У выніку вивучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен **ведаць:**

- асноўныя нормы сучаснай беларускай мовы;
- заканамернасці арганізацыі і ўласцівасці фанетычнай, лексічнай і граматычнай сістэм сучаснай беларускай мовы;
- асноўныя лексікаграфічныя даведнікі;

умець:

- выкарыстоўваць у прафесійнай дзейнасці тэарэтычныя веды і рэсурсы беларускай мовы з улікам іх стылістычнай дыферэнцыяцыі;

- карыстацца асноўнай даведачнай літаратурай, тлумачальнымі і нарматыўнымі слоўнікамі беларускай мовы;
- выкарыстоўваць моўныя адзінкі ў вуснай і пісьмовай камунікацыі;
- складаць паўнаwartасныя тэматычныя выказванні на беларускай мове;
- рэалізоўваць нарматыўную базу беларускай мовы ў маўленчай дзейнасці;

валодаць:

- навыкамі фанетычнага, марфемнага, словаўтваральнага, марфалагічнага і сінтаксічнага аналізу моўных адзінак;
- арфаграфічнай і пунктуацыйнай пісьменнасцю;
- навыкамі стварэння на беларускай мове граматных і лагічна несупярэчлівых пісьмовых і вусных тэкстаў розных стыляў і жанраў;
- навыкамі выкарыстання моўных сродкаў для рашэння прафесійных задач.

Вучэбная дысцыпліна “Беларуская мова” накіравана на фарміраванне ў студэнтаў **універсальнай кампетэнцыі**: праектаваць і рэалізоўваць адукацыйны працэс з улікам медыка-біялагічных, псіхалагічных і лінгвістычных асноў педагагічнай дзейнасці; **спецыяльнай кампетэнцыі**: праектаваць адукацыйны працэс з навучэнцамі з асаблівымі адукацыйнымі патрэбамі на аснове сістэмы медыка-біялагічных, псіхалагічных, лінгвістычных ведаў і ўменняў.

На вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Беларуская мова» адведзена 108 гадзін, з іх 48 аўдыторных. Прыкладнае размеркаванне аўдыторных гадзін па відах заняткаў: лекцыі – 18 гадзін, практычныя – 30 гадзін.

Рэкамендаваная форма прамежкавай атэстацыі – залік.

ПРЫКЛАДНЫ ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

№	Назва раздзела, тэмы	Усяго аўдыторных гадзін	у тым ліку	
			лекцыі	практычныя
1	Беларуская мова і яе месца ў сістэме агульначалавечых і нацыянальных каштоўнасцей	2	2	-
2	Фанетыка. Арфаэпія. Графіка. Арфаграфія	12	4	8
2.1	Фанетыка як раздзел мовазнаўства	6	2	4
2.2	Арфаэпія, яе прадмет і задачы	4	2	2
2.3	Графіка, яе прадмет і задачы	1		1
2.4	Арфаграфія, яе прадмет і задачы	1		1
3	Лексікалогія. Фразеалогія	6	2	4
3.1	Лексікалогія як раздзел мовазнаўства	3	1	2
3.2	Фразеалогія як раздзел мовазнаўства	3	1	2
4	Марфемная будова слова. Словаўтварэнне	2	2	-
5	Марфалогія	18	4	14
5.1	Марфалогія як частка граматыкі. Назоўнік	6	2	4
5.2	Прыметнік	2	-	2
5.3	Лічэбнік. Займеннік	2	-	2
5.4	Дзеяслоў	6	2	4
5.5	Прыслоўе. Безасабова-прэдыкатыўныя словы	1	-	1
5.6	Службовыя часціны мовы. Выклічнік	1	-	1
6	Сінтаксіс і пунктуацыя	8	4	4
6.1	Сінтаксіс, яго прадмет і задачы. Словазлучэнне	2	2	-
6.2	Просты сказ як сінтаксічная адзінка	4	2	2
6.3	Складаны сказ як сінтаксічная адзінка	2	-	2
	Усяго:	48	18	30

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

1. Беларуская мова і яе месца ў сістэме агульначалавечых і нацыянальных каштоўнасцей

Беларуская мова сярод іншых моў свету. Беларуская мова – форма нацыянальнай культуры беларусаў. Нацыянальная мова. Дзяржаўная мова. Нормы літаратурнай мовы.

Паходжанне беларускай мовы і асноўныя этапы яе развіцця. Старабеларуская літаратурная мова XIV–XVI стст. Дзяржаўны статус беларускай мовы ў Вялікім Княстве Літоўскім. Нацыянальна-моўная палітыка Рэчы Паспалітай і яе вынікі. Новая (сучасная) беларуская мова XIX – пачатку XX стст. Развіццё і функцыянаванне беларускай літаратурнай мовы ў XX – пачатку XXI ст.

Функцыянаванне беларускай мовы ва ўмовах білінгвізму. Інтэрферэнцыя, яе віды.

2. Фанетыка. Арфаэпія. Графіка. Арфаграфія

2.1 Фанетыка як раздзел мовазнаўства. Асноўныя фанетычныя адзінкі: гук, склад, фанетычнае слова, маўленчы такт, фраза, тэкст; націск, інтанацыя. Фанетычная транскрыпцыя.

Гукі беларускай мовы. Акустычны, артыкуляцыйны і функцыянальны аспекты вывучэння гукаў мовы. Паняцце пра фаналогію.

Галосныя гукі. Класіфікацыя галосных гукаў.

Зычныя гукі. Класіфікацыя зычных гукаў.

Моцная і слабая пазіцыі гукаў. Узаемадзеянне гукаў у маўленчай плыні. Пазіцыйныя і камбінаторныя змены галосных і зычных гукаў. Рэдукцыя галосных. Асіміляцыя і дысіміляцыя. Фанетычнае падаўжэнне і марфалагічнае падваенне зычных. Пераход [y], [ɐ], [л] у [ў]. Дзеканне і цеканне. Іншыя змены зычных гукаў. Прыстаўныя галосныя і зычныя гукі. Фанетычныя і гістарычныя чаргаванні гукаў.

Фанетычныя асаблівасці беларускай мовы ў сістэме галосных і зычных гукаў (у параўнанні з рускай мовай).

Фанетычны разбор слова.

2.2 Арфаэпія, яе прадмет і задачы. Арфаэпічная норма і культура маўлення. Прычыны адхіленняў ад нормаў літаратурнага вымаўлення.

Асноўныя нормы літаратурнага вымаўлення націскных і ненаціскных галосных, зычных і спалучэнняў зычных гукаў. Вымаўленне некаторых граматычных форм.

2.3 Графіка, яе прадмет і задачы. Пісьмо і яго віды. Беларускі алфавіт. Літары, іх гукавое значэнне. Нялітарныя графічныя сродкі: апостраф, злучок (дэфіс), пунктуацыйныя знакі, знак націску, знак параграфа. Функцыі літар *е, ё, ю, я, і*. Абазначэнне мяккасці зычных на пісьме. Гукавы і складовы прынцыпы беларускай графікі.

Графічны разбор слова.

2.4 Арфаграфія, яе прадмет і задачы. Апорнае напісанне і арфаграма. Раздзелы арфаграфіі. Прынцыпы беларускай арфаграфіі. Правілы, заснаваныя на фанетычным і марфалагічным прынцыпах напісання. Дыферэнцыйныя і традыцыйныя напісанні ў сучаснай беларускай мове.

Арфаграфічны разбор слова.

3. Лексікалогія. Фразеалогія

3.1 Лексікалогія як раздзел мовазнаўства. Лексічны склад мовы.

Слова як асноўная цэласная адзінка мовы. Лексічнае і граматычнае значэнні слова. Слова і паняцце. Слова і словаформа.

Лексічнае значэнне слова. Тыпы лексічных значэнняў слова. Многазначнасць слова. Прамое (асноўнае) і пераноснае (вытворнае) значэнні слова. Тыпы пераносу значэнняў слова: метафара, метанімія, сінекдаха. Тлумачальныя слоўнікі.

Амонімы. Лексічныя амонімы. Амаформы, амафоны, амографы. Шляхі ўзнікнення амонімаў. Выкарыстанне амонімаў у мове. Слоўнік амонімаў.

Сінонімы. Сінанімічны рад, дамінанта. Разрады сінонімаў: семантычныя (ідэаграфічныя), стылістычныя, семантыка-стылістычныя. Кантэкстуальныя сінонімы. Шляхі ўзнікнення сінонімаў. Слоўнік сінонімаў.

Антонімы, іх тыпы. Стылістычнае выкарыстанне антонімаў. Антытэза. Аксюмаран. Слоўнік антонімаў.

Паронімы. Слоўнік паронімаў.

3.2 Фразеалогія як раздзел мовазнаўства. Разуменне фразеалогіі ў вузкім і шырокім сэнсе.

Класіфікацыя фразеалагізмаў. Суадноснасць фразеалагізма з іншымі адзінкамі мовы (словам, свабодным словазлучэннем, сказам). Асноўныя асаблівасці фразеалагічных адзінак. Крыніцы ўзнікнення беларускай фразеалогіі. Асаблівасці перакладу фразеалагізмаў з рускай мовы на беларускую.

Прыказкі, устойлівыя параўнанні, афарызмы. Перыфразы.

4. Марфемная будова слова. Словаўтварэнне

Марфема, яе адметныя рысы. Тыпы марфем. Свабодныя і звязаныя карані. Словаўтваральныя і формаўтваральныя марфемы. Аснова слова і канчатак. Невытворныя, вытворныя і суплетыўныя асновы. Афіксы.

Словаўтваральны тып і словаўтваральны спосаб. Асноўныя спосабы ўтварэння слоў у беларускай мове. Марфалагічнае словаўтварэнне і яго віды (афіксацыя, бязафікснае ўтварэнне). Складанне, абрэвіяцыя. Лексіка-семантычны, лексіка-сінтаксічны і марфалага-сінтаксічны спосабы.

5. Марфалогія

5.1 Марфалогія як частка граматыкі. Назоўнік.

Асноўныя паняцці марфалогіі. Граматычныя значэнні і граматычныя катэгорыі. Часціны мовы як лексіка-граматычныя класы слоў. Прынцыпы

размежавання часцін мовы. Сістэма часцін мовы ў беларускай мове. Пераходныя з'явы ў сістэме часцін мовы.

Назоўнік як часціна мовы: лексічнае значэнне, граматычныя катэгорыі і сінтаксічныя функцыі. Лексіка-граматычныя разрады назоўнікаў.

Граматычныя катэгорыі назоўнікаў: род, лік, склон.

Скланенне назоўнікаў у сучаснай беларускай мове. Тры тыпы скланення назоўнікаў. Варыянты склонавых канчаткаў назоўнікаў. Рознаскланяльныя і нескланяльныя назоўнікі. Скланенне назоўнікаў у множным ліку. Скланенне ўласных імён, прозвішчаў, географічных назваў.

Правапіс суфіксаў назоўнікаў. Правапіс складаных назоўнікаў.

Марфалагічны разбор назоўнікаў.

5.2 Прыметнік.

Прыметнік як часціна мовы: лексічнае значэнне, граматычныя катэгорыі і сінтаксічныя функцыі. Разрады прыметнікаў. Пераход прыметнікаў з аднаго разраду ў другі.

Поўныя і кароткія формы прыметнікаў. Ужыванне кароткай формы якасных прыметнікаў у беларускай мове.

Ступені параўнання якасных прыметнікаў, іх значэнне і ўтварэнне. Асаблівасці ўтварэння формаў ступеняў параўнання ў беларускай і рускай мовах. Формы суб'ектыўнай ацэнкі прыметнікаў.

Скланенне якасных, адносных і прыналежных прыметнікаў. Варыянты склонавых канчаткаў прыметнікаў. Правапіс суфіксаў прыметнікаў.

Правапіс складаных прыметнікаў.

Марфалагічны разбор прыметнікаў.

5.3 Лічэбнік. Займеннік.

Лічэбнік як часціна мовы: лексічнае значэнне, граматычныя катэгорыі і сінтаксічныя функцыі. Разрады лічэбнікаў. Скланенне лічэбнікаў розных разрадаў. Правапіс лічэбнікаў.

Марфалагічны разбор лічэбнікаў.

Займеннік як часціна мовы: лексічнае значэнне, граматычныя катэгорыі і сінтаксічныя функцыі. Разрады займеннікаў па суадноснасці з іншымі часцінамі мовы. Разрады займеннікаў паводле іх значэння. Скланенне займеннікаў, іх правапіс. Ужыванне і правапіс займеннікаў у беларускай мове.

Марфалагічны разбор займеннікаў.

5.4 Дзеяслоў.

Дзеяслоў як часціна мовы: лексічнае значэнне, граматычныя катэгорыі і сінтаксічныя функцыі. Спрагальныя і неспрагальныя, зменныя і нязменныя формы дзеяслова.

Неазначальная форма дзеяслова (інфінітыў), яе граматычныя катэгорыі і сінтаксічныя функцыі. Прэдыкатыўныя і непрадыкатыўныя катэгорыі дзеяслова. Спражэнне дзеясловаў.

Правапіс суфіксаў дзеясловаў.

Марфалагічны разбор дзеясловаў.

Дзеепрыметнік як зменная форма дзеяслова. Утварэнне дзеепрыметнікаў незалежнага і залежнага стану. Асаблівасці ўжывання дзеепрыметнікаў у

беларускай мове (у параўнанні з рускай). Пераклад дзеепрыметнікаў з рускай мовы на беларускую.

Марфалагічны разбор дзеепрыметнікаў.

Дзеепрыслоўе як нязменная форма дзеяслова. Дзеепрыслоўі закончанага і незакончанага трывання, іх утварэнне. Асаблівасці ўжывання дзеепрыслоўяў у беларускай мове. Сродкі замены дзеепрыметнікаў пры перакладзе з рускай мовы на беларускую.

Марфалагічны разбор дзеепрыслоўяў.

5.5 Прыслоўе. Безасабова-прэдыкатыўныя словы

Прыслоўе як часціна мовы. Безасабова-прэдыкатыўныя словы. Лексічнае значэнне, граматычныя катэгорыі і сінтаксічныя функцыі прыслоўяў. Разрады прыслоўяў паводле значэння. Ступені параўнання, формы суб'ектыўнай ацэнкі якасных прыслоўяў. Правапіс прыслоўяў.

Марфалагічны разбор прыслоўяў.

Лексічнае значэнне, граматычныя катэгорыі і сінтаксічная функцыя безасабова-прэдыкатыўных слоў (катэгорыі стану).

5.6 Службовыя часціны мовы. Выклічнік.

Службовыя часціны мовы. Прыназоўнік як службовая часціна мовы. Разрады прыназоўнікаў. Ужыванне прыназоўнікаў з рознымі склонамі. Правапіс прыназоўнікаў.

Марфалагічны разбор прыназоўнікаў.

Злучнік як службовая часціна мовы. Разрады злучнікаў. Злучнікі і злучальныя словы. Правапіс злучнікаў.

Марфалагічны разбор злучнікаў.

Часціцы як службовая часціна мовы. Разрады часціц. Правапіс часціц. Ужыванне часціц не і ні з рознымі часцінамі мовы.

Марфалагічны разбор часціц.

Выклічнік як часціна мовы. Разрады выклічнікаў. Функцыі выклічнікаў у мове. Гукапераймальныя словы.

6. Сінтаксіс і пунктуацыя

6.1 Сінтаксіс, яго прадмет і задачы. Словазлучэнне.

Асноўныя сінтаксічныя адзінкі: словазлучэнне, сказ, тэкст. Сінтаксічная сувязь (злучэнне, падпарадкаванне).

Словазлучэнне як сінтаксічная адзінка. Асноўныя прыметы словазлучэння.

Свабодныя і несвабодныя, простыя і складаныя словазлучэнні. Тыпы словазлучэнняў паводле лексіка-марфалагічнага выражэння галоўнага слова. Сэнсавыя адносіны паміж кампанентамі словазлучэння. Віды падпарадкавальнай сінтаксічнай сувязі слоў у словазлучэнні. Асаблівасці будовы словазлучэнняў у беларускай мове (у параўнанні з рускай).

Сінтаксічны разбор словазлучэнняў.

6.2 Просты сказ як сінтаксічная адзінка. Асноўныя прыметы сказа. Тыпы сказаў.

Двухсастаўныя сказы. Галоўныя і даданыя члены сказа.

Аднасастаўныя сказы. Тыпы аднасастаўных сказаў.

Сінтаксічна непадзельныя сказы.

Няпоўныя сказы. Разнавіднасці няпоўных сказаў. Адрозненне няпоўных сказаў ад аднасастаўных.

Агульная характарыстыка простага ўскладненага сказа. Віды ўскладненых сказаў.

Сказы з аднароднымі членамі. Абагульняльныя словы пры аднародных членах сказа. Аднародныя і неаднародныя азначэнні. Знакі прыпынку пры аднародных членах сказа.

Сказы з адасобленымі членамі. Паняцце пра адасабленне. Умовы адасаблення дадanych членаў сказа. Знакі прыпынку пры адасобленых членах сказа.

Сказы з параўнальнымі зваротамі. Структура і функцыі параўнальных зваротаў. Знакі прыпынку пры параўнальных зваротах.

Сказы з пабочнымі і ўстаўнымі канструкцыямі. Адрозненне пабочных і ўстаўных канструкцый. Знакі прыпынку пры пабочных і ўстаўных словах, словазлучэннях і сказах.

Сказы са звароткам. Значэнне, спосабы выражэння і ўжыванне зваротка. Знакі прыпынку пры зваротку.

Сінтаксічны разбор простых сказаў.

6.3 Складаны сказ як сінтаксічная адзінка. Сэнсавое і інтанацыйнае адзінства частак складанага сказа. Тыпы адносін паміж часткамі складаных сказаў, сродкі іх выражэння. Злучэнне і падпарадкаванне ў складаным сказе. Прынцыпы класіфікацыі складаных сказаў. Тыпы складаных сказаў: складаназлучаныя, складаназалежныя, бяззлучніковыя, скаладныя сказы з рознымі відамі сувязі. Знакі прыпынку ў складаных сказах.

Сінтаксічны разбор складаных сказаў.

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Асноўная літаратура

1. Сучасная беларуская літаратурная мова: вучэб. дапам. / Д. В. Дзятко [і інш.]; пад рэд. Д. В. Дзятко. – Мінск : Выш. шк., 2017. – 588 с.
2. Грыгор’ева, Л. М. Сучасная беларуская мова. Зборнік практыкаванняў : вучэб. дапам. / Л. М. Грыгор’ева, Г. Ф. Андарала. – Мінск: Выш. шк., 2010. – 368 с.
3. Сучасная беларуская мова : вучэб. дапам./ Л. М. Грыгор’ева [і інш.] ; пад агульн.рэд. Л. М. Грыгор’евай. – Мінск : Выш. шк., 2010. – 559 с.

Дадатковая літаратура

4. Азарка, В. У. Беларуская мова: аналіз моўных адзінак: дапам. / В. У. Азарка, А. С. Васілеўская. – Мінск: БДПУ, 2011. – 116 с.

Слоўнікі і даведнікі

5. Бардовіч, А. М. Марфемны слоўнік беларускай мовы / А. М. Бардовіч, Л. М. Шакун. – 2-е выд. – Мінск: Выш. шк., 1989. – 718 с.
6. Бардовіч, А. М. Словаўтваральны слоўнік беларускай мовы / А. М. Бардовіч, М. М. Круталевіч, А. А. Лукашанец. – Мінск: Беларус. навука, 2000. – 413 с.
7. Беларускі арфаграфічны слоўнік / пад рэд. А. А. Лукашанца. – Мінск: Беларус. навука, 2009. – 695 с.
8. Беларуская мова: энцыклапедыя /пад. рэд. А. Я. Міхневіча; рэдкал. Б. І. Сачанка (гал.рэд.) і інш.– Мінск: БелЭн, 1994. – 655 с.
9. Булыка, А. М. Слоўнік іншамоўных слоў: у 2 т. / А. М. Булыка. – Мінск: Беларус. энцыкл., 1999. – 2 т.
10. Грабчыкаў, С. М. Слоўнік паронімаў беларускай мовы / С. М. Грабчыкаў. – Мінск: Нар. асвета, 1994. – 478 с.
11. Клышка, М. К. Слоўнік сінонімаў і блізказначных слоў / М. К. Клышка. – 2-е выд. – Мінск: Выш. шк., 1993. – 445 с.
12. Лепешаў, І. Я. Фразеалагічны слоўнік беларускай мовы: у 2 т. / І. Я. Лепешаў. – Мінск: БелСЭ імя П.Броўкі, 1993. – 2 т.
13. Слоўнік беларускай мовы / нав. рэдактары: А. А. Лукашанец, В. П. Русак. – Мінск : Беларус.навука, 2012. – 916 с.

РЭКАМЕНДАВАНЫЯ ФОРМЫ І МЕТАДЫ НАВУЧАННЯ

Асноўнымі метадамі навучання з'яўляюцца: метады праблемнага навучання, інтэрактыўныя метады, параўнальны метад, выкарыстанне тэхналогій вучэбна-даследчай дзейнасці, камунікатыўных сітуацыйных практыкаванняў.

Пералічаныя метады патрабуюць шырокага выкарыстання групавых, парных і індывідуальных форм навучання.

ПЕРАЛІК РЭКАМЕНДАВАНых СРОДКАЎ ДЫЯГНОСТЫКІ

Для дыягностыкі кампетэнцый, выяўлення вучэбных дасягненняў студэнтаў у працэсе вывучэння вучэбнай дысцыпліны “Беларуская мова” прадугледжваецца прамежкавая атэстацыя.

Для кантролю якасці засваення ведаў па вучэбнай дысцыпліне рэкамендуецца наступны дыягнастычны інструментарый:

тэст вучэбных дасягненняў,
дыктант,
кантрольная работа,
вуснае і пісьмовае паведамленні,
залік.

МЕТАДЫЧНЫЯ РЭКАМЕНДАЦЫІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

Для самастойнай работы студэнтаў прапануюцца заданні па тэмах, асноўны матэрыял якіх разгледжаны на аўдыторных занятках, індывідуальныя заданні, закліканыя пашырыць кругагляд студэнтаў, паглыбіць іх веды, развіць уменні даследчай дзейнасці, праявіць элементы творчасці.

Пры вывучэнні дысцыпліны рэкамендуецца выкарыстоўваць наступныя формы самастойнай работы студэнтаў:

- падрыхтоўка і напісанне анатацый, эсэ і іншых пісьмовых работ;
- распрацоўка і складанне схем, табліц;
- выкананне практыкаванняў.